

DE KUSTBAROMETER

VLIZ/Coppieters

Door "indicatoren" of graadmeters in beeld te brengen, proberen wij te achterhalen of het kust- en het Nederlands-Vlaamse Schelde-beleid voldoende aandacht schenken aan mens, natuur en economische ontwikkeling.

DE VRAAG:

Hoeveel koeien zijn er aan de kust?

DE INDICATOR:

Het belang van de landbouw in de kustzone

Wat is het belang van deze indicator voor de kust?

Landbouw is van oudsher een belangrijke economische sector aan de kust. Vruchtbare landbouwgronden, gewonnen op zee, werden als polder intensief beheerd en geëxploiteerd. Van alle landbouwgrond in West-Vlaanderen bevindt ca. 34 % zich in de polder- en kustgemeenten. De kustpolders vormen een open, weinig verstedelijkt landschap. Ze bieden ruimtelijke kwaliteit in scherp contrast met de druk bebouwde kuststrook. Daarnaast leveren ze ook tal van ecosystemendiensten (bv. waterregulatie, aanvulling grondwater, etc.).

Intensieve landbouw heeft echter ook een impact op het kwetsbaar ecosysteem van de kustzone, en dit zowel op de bodem- en waterkwaliteit als op het ruimtegebruik. Een vergaande vermessing leidt bijvoorbeeld tot een verhoging van het fosfaat/nitraatgehalte in de waterlopen, en finaal ook in het

zeewater. Daarbij komt dat de polderlandbouw in de zomermaanden te maken krijgt met droogte, wat aanzet tot het onttrekken van extra grondwater met mogelijke lokale verziltingsproblemen tot gevolg. Het veelvuldig intensief bewerken van het land heeft ook een impact op de bodemkwaliteit en werkt erosie in de hand.

Wat zijn de resultaten? Waarom dit resultaat?

De kustpolder omvat 11,4% of 71.154 ha van alle landbouwgronden in Vlaanderen. Met name door een uitbreiding van de stedelijke gebieden nam dit landbouwareaal in de periode 1990-2000 met 1,85% af.

In 2013 werkten in de kust- en hinterlandgemeenten 4.294 personen (3.130 voltijdse arbeidskrachten) in 2.163 landbouwbedrijven. Deze zijn voornamelijk in de hinterlandgemeentes gevestigd. Binnen de kuststreek vertegenwoordigt de landbouw hiermee ongeveer 2,5% van de werkenden. Er zijn 465 bedrijven die zich richten op akkerbouw en 318 bedrijven leggen de nadruk op rundvleesproductie. Varken- en pluimveeteelt vormt de kerntaak voor nog eens 341 bedrijven.

De landbouwbedrijven in de kustzone tellen 140.465 runderen, 696.485 varkens, 9.597 schapen, 2.760 geiten en 1.809.905 stuks pluimvee.

Wat brengt de toekomst?

Als grootste grondgebruiker en –beheerder heeft de landbouwsector een grote invloed op de toestand van de natuur

en de biodiversiteit in Vlaanderen. De manier waarop de landbouwer produceert en zijn bedrijf runt, bepaalt in sterke mate de biodiversiteit op en rond de landbouwgronden (Peymen et al., 2009). Met het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO) wordt specifiek ingezet op het verhogen van de weerbaarheid en op een verduurzaming (zowel in economische, sociale als economische zin) van de landbouwsector. Zo worden er beheersovereenkomsten opgemaakt voor perceelrandbeheer, voor het verbeteren van de waterkwaliteit, en ten behoeve van het botanische beheer van graslanden en akkers. In de kustpolder liggen immers belangrijke historische permante graslanden die niet alleen de landbouw dienen maar ook vanuit ecologisch standpunt zeer waardevol zijn. In 2015 bereikte de Vlaamse regering een akkoord over de bescherming van 8.000 ha historische permante graslanden, waarbij een deel zal beschermd worden door middel van de natuurwetgeving en een ander deel via het Europees landbouwbeleid.

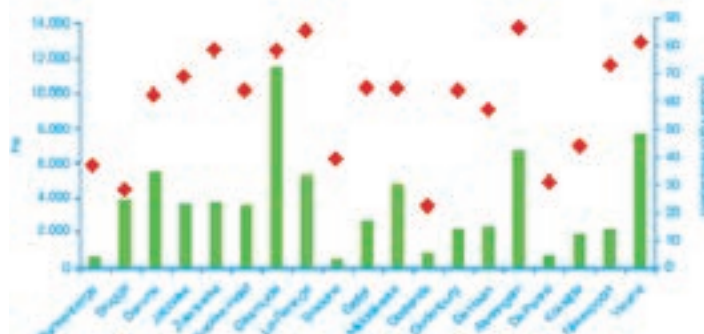
Hannelore Maelfait

Lees meer::

- Anonymus (2014). Voortgangsrapport Mestbank 2013 over de mestproblematiek in Vlaanderen. Vlaamse Landmaatschappij: Brussel. 105 + bijlagen pp.
- Peymen J. et.al (2009). Natuurverkenning 2030. Natuurrapport Vlaanderen, NARA 2009. Brussel.
- Pirllet H. et.al (2015). Compendium voor Kust en Zee 2015: Een geïntegreerd kennisdocument over de socio-economische, ecologische en institutionele aspecten van de kust en zee in Vlaanderen en België. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende.

■ Zowat een derde van alle landbouwgrond in West-Vlaanderen bevindt zich in de polder- en kustgemeenten. Deze gronden hebben naast landbouw ook een belangrijke ecologische en toeristisch recreatieve functie. Hier een luchtbeeld van de ecologische zeer waardevolle Uitkerkse Polder, met centraal de Blankenbergse Vaart (VLIZ/MD).

■ Het totaal areaal van 71.154 ha polderlandbouwgrond ligt gespreid over 19 kust- en hinterlandgemeentes & steden. Bij sommige hiervan bedraagt de relatieve oppervlakte van dit polderlandschap bijna 90% van het totaalareaal [Departement Landbouw op basis van FOD Economie – AD Statistiek].